

פרקטיקות להוראה איכותית

ניהול ההוראה והחינוך

תכנון ההוראה

יישום תהליכי ההוראה

הערכה ומשוב

מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו

הבניית ידע

פיתוח מיומנויות

חינוך לערכים

מחויבות לכל תלמיד ותלמידה

קשר מורה - תלמיד/ה

מענה מותאם אישית

שותפויות להצלחת תלמידים

קישור לאתר

[פורטל עובדי הוראה – מרחב פדגוגי](#)

פרקטיקות הוראה

עריכה: רונית רזנבוס ואיריס אשכול
מדע וטכנולוגיה יסודי – מחוז מרכז

מחויבות לכל תלמיד/ה	מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו	ניהול ההוראה והחינוך
1.א. קשר מורה תלמיד 1.א.1 הכרת שמות התלמידים 2.א.1 העמקת ההיכרות עם התלמידים 3.א.1 יצירת הזדמנויות לתלמידים לשיתוף במשאלות ובחלומות 4.א.1 להעריך מאמץ ולחוג הצלחות 5.א.1 מגוון ערוצי תקשורת מורה – תלמיד/ה 6.א.1 ניהול קונפליקטים בכיתה 7.א.1 ציון ימי הולדת 8.א.1 קבלת פנים אישית 9.א.1 שיחה סביב שאלון אישי 10.א.1 תיאום ציפיות 11.א.1 מתן תפקיד לכל תלמיד	2.א. הבניית ידע 1.א.2 אחזור וחיבור לידע קודם 2.א.2 אמצעים לשיפור זיכרון 3.א.2 ביצועי הבנה 4.א.2 הבניית ידע בסביבה דיגיטלית 5.א.2 הגדרת בעיות ופתרון 6.א.2 המללת תהליכי חשיבה 7.א.2 משוב מקדם למידה 8.א.2 עידוד שאילת שאלות ע"י התלמידים 9.א.2 פיתוח נקודות מבט מגוונות 10.א.2 שימוש במודלים לארגון הידע 11.א.2 תיווך בלמידה באמצעות הדגמה והמחשה 12.א.2 יצירת רלוונטיות וחיבור לעולמו של התלמיד/ה 13.א.2 למידה באמצעות ובשילוב תנועה	3.א. תכנון הוראה 1.א.3 אופן ארגון הלומדים בכיתה 2.א.3 הכנת תכנית עבודה שנתית לכיתה 3.א.3 יעדים לשיפור ההוראה 4.א.3 מיפוי נתונים לתכנון ההוראה בכיתה 5.א.3 מרחב למידה דיגיטלי 6.א.3 סביבות למידה חוץ כיתתית 7.א.3 עיצוב סביבות למידה 8.א.3 תכנון משימות לתומכי הוראה 9.א.3 למידה סביב רעיון גדול 10.א.3 שיקולי הדעת בתכנון יחידות לימוד 11.א.3 הוראה רגישת מגדר
1.ב. מענה מותאם אישית 1.ב.1 בניית תכנית אישית 2.ב.1 חיזוק כישורי התלמיד/ה ומתן מענה מתאים 3.ב.1 מתן מגוון אפשרויות לבחירת התלמיד/ה 4.ב.1 ניהול זמן עצמי של התלמיד/ה 5.ב.1 ניהול שיחה אישית עם התלמידים 6.ב.1 חיזוק כישורי התלמיד/ה באמצעות שפת אימון	2.ב. פיתוח מיומנויות 1.ב.2 אמפתיה לזולת 2.ב.2 הבעת רגשות ומחשבות במגוון ערוצים 3.ב.2 ויסות רגשי 4.ב.2 חיזוק הצלחות ועידוד המאמץ הלימודי 5.ב.2 חיזוק תחושת החוסן 6.ב.2 חיזוק תחושת המסוגלות והאמונה ביכולתו בקרב התלמידים 7.ב.2 ייצוג וסגנון עצמי של תלמידים 8.ב.2 יצירת אחריות משותפת וערבות הדדית 9.ב.2 למידה מאי הצלחות ככלי מעצים למידה 10.ב.2 מודעות רגשית (מיינדפולנס) 11.ב.2 משוב מקדם למידה לחברים 12.ב.2 משחקי תפקידים וסימולציות 13.ב.2 ניהול דיון 14.ב.2 רפלקציה עצמית 15.ב.2 רפלקציה קבוצתית 16.ב.2 קיום אינטראקציה חיובית ומכבדת עם אנשים מתרבויות אחרות 17.ב.2 הבנת הקשרים בים אירועים מקומיים ועולמיים ופיתוח אחריות גלובלית 18.ב.2 פיתוח מודעות לגלוי ולסמוי בתרבות 19.ב.2 מפגש בין-תרבותי 20.ב.2 התמודדות עם סטריאוטיפים והכללות 21.ב.2 זיהוי והערכה של השקפות עולם ונורמות תרבותיות שונות 22.ב.2 חשיבה מיחשובית 23.ב.2 שילוב מדע אזרחי בהוראה 24.ב.2 הוראה באמצעות חקר מקרה 25.ב.2 חיפוש תשובות ופתרונות במקומות לא שיגרתיים 26.ב.2 השוואת חלופות והערכתן בתהליכי קבלת החלטות 27.ב.2 פתיחות לרעיונות חדשים	3.ב. יישום תהליכי הוראה 1.ב.3 הבניית כללי כיתה 2.ב.3 הצגת הידע, המיומנויות והערכים שילמדו 3.ב.3 השתתפות כלל התלמידים בכיתה 4.ב.3 למידה באמצעות משחק 5.ב.3 פרקטיקות להוראה מפורשת 6.ב.3 פרקטיקות לניהול שיעור תקין ומניעת הפרעות 7.ב.3 פרקטיקות לפתיחת שיעור 8.ב.3 פרקטיקות לצמצום הזמן מתחילת שיעור עד תחילת הלמידה 9.ב.3 קבלת תשובות פוריות מתלמידים
1.ג. שותפויות להצלחת תלמידים 1.ג.1 אספת הורים 2.ג.1 התנהלות ברשתות חברתיות 3.ג.1 מפגש מורה – הורה – תלמיד/ה ביום הורים 4.ג.1 מפגש מורה – תלמיד/ה 5.ג.1 מענה לפניית הורה 6.ג.1 עידוד אישי למעורבות חברתית 6.ג.1 ניהול שעורי בית באופן אפקטיבי 7.ג.1 יצירת קשר חיובי מורים – הורים	2.ג. חינוך לערכים 1.ג.2 דיון דילמה 2.ג.2 חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד 3.ג.2 משפט מבויס 4.ג.2 סקר או משאל רחוב בנושאים ערכיים ודיון בממצאים 5.ג.2 פרקטיקות להכרת השונה 6.ג.2 פרקטיקות לעידוד אישי ומעורבות חברתית ואזרחית 7.ג.2 שיח ערכי על בסיס טקסט 8.ג.2 תרגיל עמדות 9.ג.2 חניכה אישית לגיבוש זהות ומודעות עצמית 10.ג.2 אורח חיים מקיים	3.ג. הערכה ומשוב 1.ג.3 בחירה בדרכי הערכה על ידי תלמידים 2.ג.3 הערכה מסכמת 3.ג.3 הערכת עמיתים 4.ג.3 הערכה עצמית 5.ג.3 הצגת קריטריונים להערכה בתחילת פרק הלימוד 6.ג.3 כתיבת תעודות 7.ג.3 מדידת ביניים של הנלמד על ידי התלמידים 8.ג.3 מיפוי הידע לפני תהליך הלמידה 9.ג.3 שילוב הערכה מתוקשבת בהוראה 10.ג.3 שיתוף התלמידים בבניית מחוון או כלי הערכה 11.ג.3 תלקיט (פורטפוליו) 12.ג.3 שותפות לומדים בתהליך ההערכה: בחירת כלי ההערכה, הערכה עצמית והערכת עמיתים

פרקטיקות הוראה - למידה מרחוק

מחויבות לכל תלמיד/ה	מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו	ניהול ההוראה והחינוך
1.א קשר מורה תלמיד 12.א.1 העמקת ההיכרות עם התלמידים בכלים דיגיטליים 13.א.1 יצירת קשר מורה – תלמיד/ה בלמידה מרחוק	2.א הבניית ידע 14.א.2 כלים דיגיטליים להבניית ידע בלמידה מרחוק	3.א תכנון הוראה 12.א.3 למידה מרחוק
1.ב מענה מותאם אישית 7.ב.1 מגוון ערוצי תקשורת מורה – תלמיד/ה 8.ב.1 תמיכה בלומד עצמאי בסביבה הדיגיטלית 9.ב.1 תמיכה בקבוצות הלומדו בקורס מקוון בלמידה מרחוק	2.ב פיתוח מיומנויות 28.ב.2 למידה שיתופית 29.ב.2 למידה עצמאית ושיתופית ברשת	3.ב יישום תהליכי הוראה 10.ב.3 תהליכי חקר במרחב דיגיטלי כיתתי
1.ג שותפויות להצלחת תלמידים 8.ג.1 ערוצי תקשורת מקוונת עם ההורים	2.ג חינוך לערכים 11.ג.2 אתיקה וזכויות יוצרים במרחב הווירטואלי 12.ג.2 סוגיות אתיות בראי יישומי הבינה המלאכותית	3.ג הערכה ומשוב 10.ג.3 משוב מקדם למידה פורמלית (משוב בכתב)

פרקטיקות הוראה - למידה מרחוק

העמקת ההיכרות עם התלמידים בכלים דיגיטליים

חדר וירטואלי אישי, חידון כיתתי שיתופי ועוד – העמקת ההיכרות בין התלמידים בעזרת כלים דיגיטליים עשויה לתת הזדמנות להתבטא גם לתלמידים שאינם נוטים לדבר בכיתה בדרך כלל

יצירת קשר מורה-תלמיד/ה בלמידה מרחוק

בתקופות של למידה מרחוק יש חשיבות מרובה לשמירה על קשרים אישיים בכיתה ולהעמקת התקשורת האישית של המורה עם כל תלמיד ותלמידה

מגוון ערוצי תקשורת מורה – תלמיד/ה

לא על הוואטסאפ לבדו! איך נדע מהם ערוצי התקשורת המוצלחים ביותר לניהול השיח בינינו לבין התלמידים

תמיכה בלומד העצמאי בסביבה הדיגיטלית

במרחב למידה דיגיטלי ניתן לשלב הנחיות המותאמות לרמות שונות של משימות ללמידה עצמאית, וכן לגוון בסוגי הכלים הדיגיטליים ובסוגי הפעילויות המוצעות בהתאם לצרכים השונים של הלומדים

תמיכה בקבוצות הלומדות בקורס מקוון בלמידה מרחוק

שילוב קורסים מקוונים פתוחים מרובי משתתפים (MOOCs) במהלך הלמידה, היא הזדמנות מצוינת לארגון מסגרת לימודית כיתתית גמישה, המספקת מענה מותאם אישית לתלמידים שונים בשגרה ובלמידה מרחוק

ערוצי תקשורת מקוונת עם ההורים

תקשורת מקוונת ורציפה עם ההורים תייצר אקלים כיתתי תומך, תעודד שיתוף פעולה עם ההורים ותשפיע על הצלחת התלמידים. התקשורת המקוונת היא שפה חדשה ויעילה וחשוב לנצל אותה להעמקת הקשר בימי שגרה ובעיקר בימי חירום

כלים דיגיטליים להבניית ידע בלמידה מרחוק

מפות מושגים דיגיטליות, מציאות רבודה ועוד – כלים דיגיטליים יכולים לסייע לתהליכי הבניית ידע בלמידה מרחוק, הן בלמידה אישית והן בלמידה שיתופית במגוון תחומי דעת

למידה שיתופית

במהלך למידה שיתופית הלומדים מתרגלים תכנון וניהול זמן, מתן וקבלת משוב, לקיחת אחריות, סיגול דפוסי תקשורת חיוביים ולמידה עצמאית. כל אלו הן מיומנויות חיוניות לבוגרי מערכת החינוך בעולם גלובלי, דינמי ושיתופי

למידה עצמאית ושיתופית ברשת

פרקטיקה בהשראת עבודתו החינוכית של פרופ' סוגטה מיטרה, זוכה פרס TED שערך את הניסוי פורץ הדרך "החור שבקיר", ובהשראת המודל שפיתח בעקבות תוצאות הניסוי: סביבת למידה מאורגנת עצמאית (SOLE)

אתיקה וזכויות יוצרים במרחב הווירטואלי

המרחב המקוון מאפשר העתקה, שכפול, שינוי והפצה של תכנים שונים בקלות. אך האם מותר לנו לעשות שימוש כרצוננו בכל תוכן שמצאנו ברשת? מה אומר חוק זכויות היוצרים? ומה בין עידוד היוצר והגנה על זכויותיו, לבין זכות הציבור ליהנות מחופש מידע ומשימוש בו?

סוגיות אתיות בראי יישומי הבינה המלאכותית

ההתפתחות המהירה של טכנולוגיות הבינה המלאכותית בשנים האחרונות והפוטנציאל הרב הגלום בהן, מעלים מגוון סוגיות אתיות. איך נעזור לתלמידים לפתח מודעות לדילמות בנושא, ולהפעיל שיקול דעת מוסרי בדרך לרתימת החדשנות הטכנולוגית להבטחת הרווחה האנושית?

למידה מרחוק

רוצים לנהל למידה מרחוק? בשגרה ובעתות חירום, אפשר לבחור בניהול שיעור שבו כל המשתתפים פעילים באותו זמן (מפגש סינכרוני) או ביצירת שיעור והעלאתו לפלטפורמה דיגיטלית שכל תלמיד/ה יכול/ה להיכנס אליה בזמן המתאים לו/לה ולעבוד בקצב אישי (שיעור א-סינכרוני)

תהליכי חקר במרחב דיגיטלי כיתתי

שימוש במרחב דיגיטלי כיתתי כדי לקיים למידת חקר ממושכת ומעמיקה, תורם להגברת המוטיבציה ללמידה ומאפשר גיוון והעשרה, כמו גם שיתופיות והנאה בלמידה.

משוב מקדם למידה פורמלי (משוב בכתב)

מה ההבדל בין Feedback ל-Feedforward? ואיך משוב כתוב של המורה או של החברים לכיתה, יכול לקדם באופן מיטבי את תהליכי הלמידה שלנו – מורים ותלמידים כאחד?

1. א. קשר מורה תלמיד

הכרת שמות התלמידים

איך נזכור את שמות כל התלמידים בכיתה בתוך זמן קצר? משחקים והפעלות לפתיחת השנה

העמקת ההיכרות עם התלמידים

כף היד שלי, משחק ניחושים וכלים נוספים להעמקת ההיכרות עם התלמידים בהיבט הלימודי, הרגשי והחברתי

יצירת הזדמנויות לתלמידים לשיתוף במשאלות ובחלומות

הזמנה לחלום! מהם החלומות והמשאלות של התלמידים שלנו? איפה הם נמצאים על סולם המשאלות הפרטי שלהם? ואיך נוכל לתת לכל זה מקום ונוכחות בכיתה?

להעריך מאמץ ולחגוג הצלחות

מתי בעת האחרונה ניהלתם בכיתה שיחה על הצלחה? ומתי עצרתם כדי לחגוג מאמץ משותף או הצלחה של תלמיד/ה, של קבוצה או של הכיתה כולה?

מגוון ערוצי תקשורת מורה – תלמיד/ה

לא על הוואטסאפ לבדו! איך נדע מהם ערוצי התקשורת המוצלחים ביותר לניהול השיח בינינו לבין התלמידים

ניהול קונפליקטים בכיתה

בביצוע משימה לימודית בצוות עשויים להתעורר סכסוכים. איך ננהל שיח על הקונפליקט ונעזור לתלמידים לגבש הסכמות שיתרמו לקידום המשימה באווירה טובה

ציון ימי הולדת

יום הולדת אישי או לכל ילדי החודש? איך נחגוג יום הולדת בכיתה ונחזק את הקשרים בין התלמיד/ה למורה ולחברים

קבלת פנים אישית

קבלת פנים מאורגנת וטקסית מעניקה למורה הזדמנות לומר שלום אישי לכל תלמיד/ה. זוהי דרך נפלאה להעניק לילדים תחושת קרבה וקשר

שיחה סביב שאלון אישי

שיחה סביב שאלון אישי

תיאום ציפיות

"ציפיות יש רק לכריות"? ממש לא! פעולות לתיאום ציפיות בין התלמידים למורה ובינם לבין עצמם תורמות לחיזוק תחושת השייכות ומעלות את סיכויי ההצלחה

תפקיד לכל תלמיד

קוביית שאלות ותפקידים: מתודה פשוטה לחיזוק מעורבות התלמידים בשיעור בעקבות מילוי תפקיד על ידי כל אחד ואחת מהם

1.ב מענה מותאם אישית

בניית תוכנית אישית

כיצד נעזור לתלמידינו לגבש תוכנית יעדים אישית? שיחות ליווי, משוב וכלים נוספים יוכלו לתמוך בהם בדרך להצלחה

חיזוק כישורי התלמיד/ה ומתן מענה מתאים

כובע קסמים, שמש יכולות ועוד – כך נעזור לתלמידים להיות מודעים לחוזקות ולכישורים שלהם

מתן מגוון אפשרויות לבחירת התלמיד/ה

איך נעניק יותר בחירה בלי ללכת לאיבוד? מהלך לימודי הכולל בחירה מאפשר לתלמידים להפעיל שיקול דעת, לבחון חלופות ולהתנסות בבחירה מושכלת

ניהול זמן עצמי של התלמיד/ה

מה הלו"ז?! הכול מדברים על החשיבות הרבה של ניהול זמן עצמאי על ידי התלמידים. אבל מה זה אומר בעצם? ואיך לומדים לעשות את זה נכון?

ניהול שיחה אישית עם תלמידים

איך נהפוך את השיחה האישית מכלי לפתרון בעיות נקודתיות להזדמנות לחיזוק התלמיד/ה ולהעמקת הקשר מורה-תלמיד/ה?

חיזוק כישורי התלמיד/ה באמצעות שפת האימון

שפת האימון מציבה את הסמכות על חיינו ועל גורלנו בידיים שלנו. התנסות בשפת האימון יכולה להוביל ילדים וילדות לפיתוח מנגנונים חזקים של מודעות ומסוגלות, שכן היא מספקת כלים להעמקת הדיבור הפנימי שכל אדם זקוק לו לשם הכוונה עצמית

1.ג שותפויות להצלחת תלמידים

אספת הורים כללית

טיפים לניהול אספת הורים מוצלחת

התנהלות ברשתות חברתיות

סוף שיתוף במחשב"ה תחילה! איך נעזור לתלמידינו לעצור ולחשוב רגע על כללי השיתוף וההתנהלות שלהם ברשתות החברתיות – מה לעשות וממה להיזהר

מפגש מורה – הורה – תלמיד/ה ביום הורים

יום הורים הוא אחד המפגשים החשובים בין השותפים לרווחת התלמידים ולהצלחתם. טיפים לניהול המפגש בדרך חווייתית ונעימה לכל הצדדים

מפגש מורה – תלמיד/ה

יום הורים הכול מכירים. אבל מה עם "יום תלמידים"? איך נארגן יום פתוח לשיחות אישיות של תלמידים ומורים? טיפים להצלחה

מפגש מורה – הורה בעקבות בקשת ההורה

הורים רבים פונים לבית הספר ומבקשים לשוחח עם המורה או עם איש צוות אחר. איך לסגל נוהל יעיל ומקצועי בנושא וליצור אווירה טובה של שיתוף פעולה

עידוד אישי למעורבות חברתית

העלאת המודעות של התלמידים לנורמות החברתיות המקובלות בסביבתם במטרה לעודד אותם לגלות מעורבות חברתית

ניהול שיעורי בית באופן אפקטיבי

שיעורי בית אפקטיביים במיוחד כאשר נעשה בהם שימוש כהתערבות קצרה וממוקדת, ולא כמטלות שגרתיות. איך כדאי לנהל זאת נכון?

יצירת קשר חיובי מורים-הורים

הורים ומורים הם שותפים לחינוך הילדים וזו לא רק תחושה שיש ליצור אלא שותפות אמיתית שנוצרת דרך יוזמות משותפות ושיח מתמיד

מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו

2.א הבניית הידע

אחזור וחיבור לידע קודם

למידה היא תהליך מעגלי שבו אנו מפתחים ומרחיבים את הידע הקודם שלנו, והידע החדש שאנו רוכשים משמש בתורו רקע לשלב הבא. איך ניצור את החיבור בין הידע הקיים לידע החדש? מבחר רעיונות ושגרות חשיבה

אמצעים לשיפור זיכרון

איך לתת לתלמידים כלים שיסייעו להם לשכלל את יכולות הזיכרון שלהם בהיבטים השונים של קידוד, אחסון ושליפה במטרה להתקדם משינון מכני ללמידה לשם הבנה ולרכישת בעלות על הידע והפנמתו

ביצועי הבנה

ביצוע הבנה הוא פעולה עצמאית שעושים הלומדים ובמהלכה הם משתמשים בידע שלמדו בדרך שונה מזו שבה למדו אותו או בהקשר שונה. כדי להפגין ביצועי הבנה על הלומדים להבין את מרכיבי הידע וגם את היחסים ביניהם

הבניית ידע בסביבה דיגיטלית

בשיטת למידה מבוססת פתרון בעיה בסביבה דיגיטלית, מוצגת לתלמידים בעיה אותנטית ורלוונטית לעולמם, בלא רמזים ובלא הכוונה לפתרון. הידע נבנה תוך התנסות בפתרון הבעיה, והתלמידים נעזרים בכלים דיגיטליים לארגון הידע, ללמידה שיתופית, ולבחירת הפתרון המיטבי

הגדרת בעיות ופתרון

פתרון בעיות הוא מאסטרטגיות החשיבה החשובות ביותר ויש לו ערך גדול בכל זירה אנושית – בית, עבודה וחברה. כדי לפתור בעיות על התלמידים לחשוב על הנושא מכמה זוויות, לאסוף נתונים ומידע באופן אקטיבי, להיות יצירתיים ולפעול

המללת תהליכי חשיבה

חשיבה מתרחשת בדרך כלל בתוך ראשנו, כשהיא בלתי נראית לאחרים ואפילו לעצמנו. הפיכת החשיבה לגלויה מאפשרת לתלמידים לשפר ולהעמיק את הלמידה, ולמורים לעזור להם בהכוונתה

משוב מקדם למידה

במחקר שערך ג'ון האטי התגלתה אסטרטגיית משוב מקדם למידה כפרקטיקת ההוראה בעלת ההשפעה החיובית הגדולה ביותר. כשומרים השתמשו שימוש עקבי במשוב מקדם למידה עלו משמעותית ההבנה והישגי התלמידים

עידוד שאילת שאלות על ידי התלמידים

שאלת שאלות היא תכונה אנושית שבמרכז הרצון לדעת, ללמוד ולהבין. שאלות טובות הנשאלות על ידי התלמידים מגבירות את מעורבותם בתהליך הלמידה ומעצימות את הדחף לאתר תשובות מתאימות. איך נעודד שאלת שאלות בכיתה?

פיתוח נקודות מבט מגוונות

קל להסתכל על דברים מזווית הראייה הייחודית שלנו, וקשה יותר לחשוב על תופעות, תהליכים, סוגיות ורעיונות מעיניו של אחר. ואולם אם נצליח לעשות זאת נרחיב את טווח החשיבה שלנו ונוכל להעלות רעיונות יצירתיים ואיכותיים יותר

שימוש במודלים לארגון הידע

מארגני ידע וחשיבה הם כלים ויזואליים שנועדו להציג ולארגן מידע, ידע ורעיונות באמצעות סמלים ומילים (למשל – חיצים המעידים על סיבתיות

תיווך בלמידה באמצעות הדגמה והמחשה

ידע המיוצג בכמה דרכים (חזותית, שמיעתית, מילולית) מאפשר הפנמה מיטבית. איך נוכל להדגים ולהמחיש את נושאי הלימוד כדי לעודד למידה משמעותית ולשפר את הזיכרון לטווח ארוך?

יצירת רלוונטיות וחיבור לעולמו של התלמיד/ה

כשתלמידים מרגישים שהתכנים והמיומנויות הנלמדים בכיתה רלוונטיים גם לחייהם מחוץ לכותלי הכיתה – המוטיבציה שלהם עולה והם מגלים יותר יוזמה, מעורבות ועניין

Embodied Learning למידה באמצעות ובשילוב תנועה:

מסלול בוקר, משחקי חצר, פסק זמן לתנועה ועוד – תלמידים המשתמשים באופן מודע בגוף שלהם לצורכי למידה, מעורבים יותר בתכנים הנלמדים ומגלים מוטיבציה גבוהה

מומחיות בתחום התוכן ובהוראתו

2.ב פיתוח מיומנויות

אמפתיה לזולת

"מבטאמפתי" – פיתוח המודעות והיכולת של ילדים לראות את נקודת מבטו של האחר ולהתייחס לכך באופן רגשי ומקבל

הבעת רגשות ומחשבות במגוון ערוצים

"רגע, מרגישים!", קופסת רגשות, ועוד פעילויות שיעזרו לתלמידים לזהות את רגשותיהם ואת מחשבותיהם במצבי חיים שונים ולהביע אותם בדרכים מגוונות ויצירתיות

ניסוח רגשי

מתן כלים לתלמידים לשליטה במערכת הרגשית שלהם כדי שיוכלו להכיל את רגשותיהם ולנהל אותם בהצלחה. הצעות לפעילויות בממד הגופני, הרגשי והקוגניטיבי

חיזוק הצלחות ועידוד המאמץ הלימודי

מה בין מאמץ להצלחה? השקעת מאמץ מגדילה את הסיכוי להצלחה, והצלחה היא גורם מדרבן להמשיך ולהתאמץ. יצירת סרגלי מאמץ-הצלחה עם התלמידים

חיזוק תחושת החוסן

איך נסייע לתלמידים לסגל לעצמם גמישות מחשבתית ויצירתית בהתמודדות עם מצבי לחץ ואי-ודאות, בעזרת פרקטיקה פשוטה של "צעדים רגילים, משונים וקטנים"

חיזוק תחושת המסוגלות והאמונה ביכולת בקרב תלמידים

בכל תלמיד/ה גלומים מגוון כישורים ויכולות. כדי שירגישו שהם מסוגלים להביא אותם לידי ביטוי, חשוב שיחוו מידה גבוהה של מסוגלות עצמית ואמונה בכוחותיהם. איך נעודד חוויות הצלחה בכיתה?

ייצוג וסנגור עצמי של תלמידים

שימוש במודל פתרת" ועוד רעיונות לשיפור יכולת התלמידים לייצג את עצמם ולסגור על זכויותיהם כדי להעצים את תחושת המסוגלות שלהם ולעזור להם להצליח

יצירת אחריות משותפת וערבות הדדית

אקלים חיובי בכיתה ויצירת תחושת שייכות ואחריות הדדית הם מאפיינים חשובים המשפיעים על תחושת הרווחה של התלמידים, ויש להם קשר ישיר לפניית שלהם ללמידה

למידה מאי-הצלחות ככלי מעצים למידה

"לקחת את עצמי בידים" – איך נעזור לתלמידים לרכוש "תבנית חשיבה מתפתחת" (Growth mindset), לזהות מצבי כישלון, אי-הצלחה או קושי כמצבים זמניים, ולתרגם רגעי אי-הצלחה למניע פנימי לשוב ולנסות

מודעות רגשית (מיינדפולנס)

רגע לנשום! תרגילי רוגע על כיסא ועוד כלים לשילוב מיינדפולנס במהלך יום הלימודים להפחתת מתחים, להעלאת הריכוז ולרווחתם הכללית של התלמידים והמורים

משוב מקדם למידה לחברים

איך נחזק את יכולתם של התלמידים לתת משוב חיובי זה לזה ולהדק את הקשרים ביניהם, כחלק מגיבוש הכיתה כקבוצה חברתית

משחקי תפקידים וסימולציות

משחקי תפקידים וסימולציות ממחישים למשתתפים מודלים של המציאות. המשתתפים משחקים בעולמות מדומיינים, נוקטים עמדות, מתחרים ביניהם או משתפים פעולה להשגת מטרות משותפות

ניהול דיון

איך נלמד את התלמידים לנהל דיון בכיתה באופן סובלני, מנומס ומכבד המאפשר הקשבה וביטוי אישי? כלים לעבודה בכיתה: חפץ דיבור, אקווריום, שיקוף ועוד

רפלקציה עצמית

מה אנחנו רואים במראה? נעזור לתלמידים לרכוש כלים להתבונן על עצמם כאל לומדים ולהשתמש בהתבוננות העצמית כדי להתקדם ולהתפתח

רפלקציה קבוצתית

"משוב למשהו טוב" – רפלקציה קבוצתית היא הזמנה של חברי הקבוצה להעניק או לקבל משוב מעצים על פעולות שעשו או חוו. פרקטיקה מצוינת לעבודה בקבוצות

2.ב פיתוח מיומנויות - המשך

קיום אינטראקציה חיונית ומכבדת עם אנשים מתרבויות אחרות

מודעות לניגודים שעל רצף הציר התרבותי, עשויה לתרום לנטרול השיפוטיות. מודעות תרבותית גלובלית מקדמת גישה סובלנית וסקרנית כלפי שונות, ופתיחות והתעניינות בתרבויות שונות

הבנת הקשרים בין אירועים מקומיים ועולמיים ופיתוח אחריות גלובלית

חינוך לאזרחות גלובלית מדגיש את הפן האנושי המשותף לכלל בני האדם, ובפרט הצרכים המשותפים הקושרים בין כל בני האדם, ושואף לפיתוח תחושת אחריות אישית למעורבות בנושאים גלובליים

פיתוח מודעות לגלוי ולסמוי בתרבות

אנשים נוטים להבין ולפרש אחרים לפי אמות המידה הנהוגות בתרבות שלהם, מה שמוביל לעיתים לאי-הבנה ולשיפוטיות. איך נזהה את הגלוי והסמוי ב"קרחון התרבות" שמסביבנו?

מפגש בין-תרבותי

המפגש המשולש, משחקים מכל העולם, מפגשים מוזיקליים ועוד – המפתח לתקשורת בין תרבויות היא סקרנות! מפגש בין-אישי מבסס את ההבנה שבין כל שני אנשים קיים דמיון ושוני בו-בזמן, ומפתח את הסובלנות לאחר

התמודדות עם סטריאוטיפים והכללות

איך נלמד לשים לב מתי הדעות שלנו אודות אנשים מבוססות על גיל, מגדר, דת, תרבות, עושר וכדומה? וכיצד נהיה מודעים יותר לאופן שבו סטריאוטיפים עשויים להשפיע על העמדות ועל ההתנהגויות שלנו?

זיהוי והערכה של השקפות עולם ונורמות תרבותיות שונות

עבור כל אדם, התרבות שלו כמעט "שקופה" עד שהוא נפגש עם תרבות אחרת. זיהוי תרבויות שונות, היכרות עמן והכרה בהן, הוא תהליך שגורם לנו להיות מודעים לכך שהתרבות שלנו היא רק חלק מהסיפור

חשיבה מיחשובית

סקראץ', שעת קוד, רובוטיקה, אלגוריתם - רכישת מיומנות של חשיבה מיחשובית היא כמו רכישה של שפה חדשה. איך יכולה השפה החדשה הזו לעזור לנו בפתרון בעיות מחיי היום יום?

שילוב מדע אזרחי בהוראה

ספירת ציפורי בר, מדוזות בעם, זיהוי מינים פולשים ועוד – מדע אזרחי משלב תלמידים ואזרחים מתנדבים בביצוע מחקר מדעי אמיתי שנעשה על ידי מדענים, בנושאים ובתחומים מגוונים מעולם המדע

הוראה באמצעות חקר מקרה (Case Study Teaching)

פעילות של חקר מקרה (Case Study) מאפשרת לתלמידים להרגיש חלק מ"העולם האמיתי" ומגרה אותם לחפש מידע ולחשוב על רעיונות שיעזרו להם לפתור בעיות תוך גילוי סקרנות ועניין

הוראה באמצעות חקר מקרה (Case Study Teaching)

פעילות של חקר מקרה (Case Study) מאפשרת לתלמידים להרגיש חלק מ"העולם האמיתי" ומגרה אותם לחפש מידע ולחשוב על רעיונות שיעזרו להם לפתור בעיות תוך גילוי סקרנות ועניין

השוואת חלופות והערכתן בתהליכי קבלת החלטות

השוואה בטבלה, ראש בראש, תו"ת, נקודות מצפן – יש כלים רבים שיכולים לסייע לנו לעצור רגע לפני קבלת החלטות, ולוודא שאנחנו שוקלים ומעריכים היטב את כל החלופות ורק לאחר מכן בוחרים בתבונה!

פתיחות לרעיונות חדשים

לו הייתי..., משחק ההפכים, שיטת הננסים – חשיבה יצירתית אינה מסתכמת רק בהגיית רעיונות חדשים: זהו תהליך שלם הכולל חשיבה ביקורתית, הפעלת הדמיון, תרגול, ומשחק בהמצאת אפשרויות

2.ג חינוך לערכים

דיון דילמה

איך נשלב בלמידה התנסות בדילמה מוסרית – המציבה התנגשות בין שני ערכים ומשמשת בסיס לדיון ערכי – ונקדם חשיבה מוסרית בד בבד עם מתן אפשרות לביטוי אישי ולגיטימציה לדעות שונות

חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד

אירועים אקטואליים מעוררים סקרנות ורצון להגיב. חיבור שלהם לחומר הנלמד יתרום להגברת העניין בלמידה ולשיפור יכולתם של התלמידים לנקוט עמדה אישית במסגרת חינוכם לאזרחות פעילה ולמעורבות

משפט מבויס

שופטים, עדים, סנגורים וקטגורים בכיתה: משחק הדמיה לפעולת בית משפט. במשחק מעלים לדיון פומבי דילמה, אירוע או בעיה היסטורית או אקטואלית לצורך נקיטת עמדה וקבלת החלטה

סקר או משאל רחוב בנושאים ערכיים ודיון בממצאים

משאל רחוב יכול לשמש כלי חינוכי המרחיב את מעגל הדעות והעמדות שהתלמידים נחשפים אליהן, לאפשר למידה חווייתית מהשטח ולזמן מפגשים עם אחרים בחברה ובקהילה כדי לעודד סובלנות ופתיחות

פרקטיקות להכרת השונה

כל אדם שונה מרעהו. לכל אחד מאיתנו נוח לראות בצרכיו, בהרגליו ובדעותיו את הדבר הנכון והאמיתי. אך לעיתים השונה מאיתנו עשוי להעשיר את עולמנו, לגוון אותו ולהעצים את הקיום שלנו

פרקטיקות לעידוד אישי למעורבות חברתית ואזרחית

אחת ממטרות החינוך היא "לטפח מעורבות בח" החברה הישראלית, נכונות לקבל תפקידים ולמלאם מתוך מסירות ואחריות, רצון לעזרה הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתירה לצדק חברתי במדינת ישראל". איך נעודד זאת בכיתה?

חניכה אישית לגיבוש זהות ומודעות עצמית

תהליך החניכה הוא מפגש בין-אישי בין חונכת (המורה) לחניכה (התלמיד/ה). המפגש נועד להעצים את החניכה/ה ולסייע בתהליך גיבוש הזהות האישית והמודעות העצמית

אורח חיים מקיים

בוקר אקולוגי, אימוץ אתר בסביבה, הקמת סדנת מייקרים, יוזמות מעולם הקיימות ועוד רעיונות בדרך לעולם ולבית ספר "ירוק" יותר

3.א תכנון ההוראה

אופן ארגון הלומדים בכיתה

מליאה, קבוצות, זוגות, ג'יסקו, אקווריום ועוד – אפשר להשיג הבנה עמוקה, שיתוף פעולה ואקטיביות בלמידה על ידי ארגון שונה של הלומדים לפי התכנים והמטרות. כך ניצור אקלים לימודי דינמי ומרענן

הכנת תוכנית עבודה שנתית לכיתה

תכנון שנתי לשם השגת היעדים הלימודיים והחינוכיים מבטיח עוגן לעשייה בבית הספר. היעדר התכנון הוא פוטנציאל להיפוך סדר העדיפויות: התעסקות במה שדחוף ועכשווי ולא במה שחשוב ונדרש

יעדים לשיפור ההוראה

יעד SMART הוא יעד ספציפי, מדיד, אחראי ובר השגה, רלוונטי ו-תחום בזמן. הצבת יעדים מדידים ובני השגה ממקדת אותנו באופן שבו נשיג אותם, הופכת אותם לגשישים ולמעשיים מבחינה רגשית ומעשית, וכך מעוררת מוטיבציה להשגתם

מיפוי נתונים לתכנון ההוראה בכיתה

התרבות הבית-ספרית רוויית מיפויים ונתונים, אך לעיתים קרובות אלו נותרים בטבלאות ובגרפים על שולחן המנהל/ת או המורה. כיצד נהפוך את הנתונים לבסיס לתוכנית פעולה מעשית לקידום ההוראה והלמידה?

מרחב למידה דיגיטלי

מרחב מלווה מקצוע הוא סביבה אישית מקוונת לארגון, לתכנון ולניהול ההוראה וההערכה. משרד החינוך מציע למורים סיוע בהקמת המרחב בכמה סביבות ענן

סביבות למידה חוץ כיתתיות

יום הורים הוא אחד המפגשים החשובים בין השותפים לרווחת התלמידים ולהצלחתם. טיפים לניהול המפגש בדרך חווייתית ונעימה לכל הצדדים

עיצוב סביבות למידה

מה יוצג על הקירות ועל לוחות הכיתה? כיצד ייראה המסדרון הסמוך? מה יהיו אופני הישיבה בתוך הכיתה? אילו עזרים דיגיטליים נרצה לשלב בה? איך אפשר לשתף את התלמידים בחשיבה, בתכנון וביישום של כל אלו?

תכנון משימות לתומכי הוראה

עבודה עם מבוגר/ת או חונכ/ת נוספת/ת באותו חלל, מסייעת בפיתוח תרבות של שיתוף. היא מזמנת למורה אפשרות להתבונן מחדש על ההוראה ועל שיקולי הדעת שבבסיסה ולספק מענה מותאם אישית ליותר תלמידים

למידה סביב רעיון גדול

למידה סביב רעיון גדול היא בעלת פוטנציאל ללוות תחום דעת לאורך השנה. היא יכולה להיות בין-תחומית ולחבר בין מקצועות לימוד שונים או לשמש נושא מארגן בבית הספר

שיקולי הדעת בתכנון יחידת לימוד

מהם הנושאים המרכזיים של יחידת הלימוד? מי הם התלמידים? מהו הרכב הכיתה? מהם תוצרי הלמידה? ומהו החיבור שלי כמורה לחומר? – איך נתכנן יחידת לימוד שלוקחת בחשבון את כל אלו ועוד..

הוראה רגישת מגדר

איך נתנהל באופן שוויוני כלפי כל התלמידים והתלמידות? הגברת המודעות לנושאים בעלי היבטים מגדריים יכולה לקדם סביבה לימודית שתעודד שוויון מגדרי

ניהול ההוראה והחינוך

3.ב יישום תהליכי הוראה

הבניית כללי כיתה

שיתוף התלמידים בקביעת כללי הכיתה מאפשר התנסות בהליך דמוקרטי, מעודד שיח מכבד, מרחיב נקודות מבט ומייצר בקרב התלמידים תחושת מעורבות ושותפות

הצגת הידע, המיומנויות והערכים שיילמדו

שיח גלוי בנוגע לשאלה 'לשם מה אנחנו עושים את מה שאנחנו עושים' עוזר לתלמידים להתחבר לתמונה הגדולה של מטרות החינוך ולהבין מה נדרש מהם – מהי "דמות הבוגר/ת" של מערכת החינוך במאה ה-21

השתתפות כלל התלמידים בכיתה

השתתפות פעילה היא מאבני היסוד של למידה יעילה, ולכן כדאי לשאוף להשתתפות של כלל התלמידים בשיעור. מעורבות תלמידים בלמידה נוצרת בעזרת משימות המזמנות חוויה רגשית של התעוררות, סקרנות ועניין

למידה באמצעות משחק

המשחק יוצר הזדמנויות ללמידה רלוונטית ואוטנטית, מתוך תחושה של חירות המאפשרת ללומדים ליזום, לאלתר ולמצוא פתרונות לבעיות. אווירה של משחק מאפשרת התמודדות עם מצבים מאתגרים והתנסות בתהליכי למידה ואי-ידיעה בלא סיכון

פרקטיקות להוראה מפורשת

כל יחידת לימוד היא חלק ממארג שלם של משמעויות והקשרים. חשוב לאפשר לתלמידים להיזכר ביחידה הקודמת ולחבר אותה ואותם ליחידה הנוכחית תוך הבהרת המטרות שנרצה להשיג במהלך השיעור והצגתן באופן ישיר, ברור ומפורש

פרקטיקות לניהול שיעור תקין ומניעת הפרעות

אחד האתגרים של מורה בכיתה הוא יצירת תרבות כיתתית מכבדת, דינמית ונעימה המחזקת תחושות של שותפות וערבות הדדית. פרקטיקות שמעודדות למידה פעילה ומעורבות גבוהה בנעשה בשיעור עשויות לתרום ליצירת תרבות הרצויה בכיתה

פרקטיקות לפתיחת שיעור

איך לנצל את זמן ההתארגנות בתחילת השיעור לפעילות ממוקדת שתאפשר כניסה ללמידה באופן ברור, עצמאי, מיידי ומכבד ותשפר את האווירה ואת האקלים בכיתה

פרקטיקות לצמצום הזמן מתחילת שיעור עד תחילת הלמידה

צמצום הזמן בין הכניסה לכיתה לתחילת הלמידה עצמה, בעזרת פעילות שמקדמת התלהבות וחום, יסייע לתלמידים להתחבר לנושא השיעור ויקבע במידה רבה את הטון של מה שיתרחש אחר כך

קבלת תשובות פוריות מתלמידים

השאלות שהמורים מעלים והפעילויות שנגזרות מהן מעצבות במידה רבה את השתתפות התלמידים בכיתה ואת המוטיבציה שלהם לחפש תשובות פוריות, להעמיק, ולחקור מתוך סקרנות ועניין

ניהול ההוראה והחינוך

3.ג הערכה ומשוב

בחירה בדרכי הערכה על ידי תלמידים

אפשרות הבחירה בין דרכי הערכה מגבירה את המוטיבציה של תלמידים, הופכת את הערכת הלמידה למהנה וליצירתית וגם מצמצמת את הטיית השונות בין תלמידים, הטיה המשפיעה מאוד על הצלחה במבחנים

הערכה מסכמת

מבחן סגור, מבחן פתוח, אָנְסִין (קָטע עֵלום), תוצר פיזי, נייר עמדה, עבודת חקר, משוב ועוד – מילון מונחים וכל מה שצריך לדעת על הערכה מסכמת בסיום יחידת הלימוד

הצגת קריטריונים להערכה בתחילת פרק הלימוד

כשתלמידים יודעים בתחילת פרק הלימוד את הקריטריונים שלפיהם יוערכו בסופו, הם מבינים טוב יותר את שנדרש מהם. הבנה זו מגייסת את המוטיבציה שלהם ועוזרת להם לכוון את הלמידה ולהפנים את מה שנלמד

כתיבת תעודות

ריכוז מידע אודות הידע, המיומנויות והערכים שהתלמידים רכשו, ומתן הזדמנות לשיח שיוביל להעצמת התלמיד/ה

הערכות ביניים של הנלמד על ידי התלמידים

הערכה מעצבת פירושה שאין לחכות להערכה המסכמת של פרק הלימוד כדי לקבל תמונת מצב על התקדמות התלמידים – אלא לקיים מדידות ביניים שיתנו למורה ולתלמידים תמונה עדכנית על מצבם

מיפוי הידע לפני תהליך הלמידה

מיפוי הידע הקיים נותן למורה תמונה על רמת הידע של הכיתה. תמונה זו יכולה לסייע בהחלטות על בניית יחידת הלימוד, על דגשים שצריך לשים במהלכה ועל ניהול הלמידה לנוכח השונות בין התלמידים

שילוב הערכה מתוקשבת בהוראה

משימות מתוקשבות מאפשרות לקדם אוריינות דיגיטלית. שימוש בהיבחנות מתוקשבת עשוי להגביר את המוטיבציה של התלמידים ואת ההנאה מהלמידה

שיתוף התלמידים בבניית מחוון או כלי הערכה

בדרך כלל תלמידים מקבלים את דרישות המבחן מהמורה ואינם שותפים לבניית ההערכה. אם נשתף אותם בתהליך נגביר את המוטיבציה שלהם ונסייע להם להעמיק את למידתם

תלקיט (פורטפוליו)

שיעור ניכר מהערכת התלמידים בבתי הספר מתבסס על מבחנים המבטאים מנעד צר יחסית של יכולות. התלקיט מציע חלופה ומכיל כמה מופעי הערכה מתפתחים המאפשרים ביטוי של ידע ומיומנויות בדרכים מגוונות

שותפות לומדים בתהליך ההערכה: בחירת כלי ההערכה, הערכה עצמית והערכת עמיתים

הערכה לא נעשית לשם עצמה – היא חלק מהלמידה! מיומנויות של הערכה עצמית והערכת עמיתים קשורות בגישות התופסות את הלומדים כפעילים בתהליך הלמידה שלהם ולכן גם כשותפים בתהליך ההערכה המלווה